

[Sandra Bartolović](#)

└ Ned, 02/08/2020 - 09:33

-
- 0
-
- 0
-
- 0

[Arhiva +](#)

-
-
-

[Sandra Bartolović](#)

└ Ned, 02/08/2020 - 09:33

-
-
-

[Nura Ismailovski: U Hrvatskoj ima dosta predrasuda, diskriminacije i šovinizma prema Romima](#)

Prva Romkinja u povijesti Hrvatske s fakultetskom diplomom, farmaceutkinja, voditeljica ljekarne i menadžerica u zdravstvu, Nura Ismailovski osim osobnom napretku, svoje je aktivnosti usmjerila

i na unapređenje položaja romske nacionalne manjine i kroz civilno društvo i kroz političko djelovanje. U njezinu fokusu posebno je obrazovanje jer je svjesna da je izostanak adekvatnog obrazovanja jedan od problema s kojim se suočava romska zajednica i jedan od razloga zbog kojih su Romi izloženi predrasudama i stigmatiziranju. Usto, među prioritetima društvenog djelovanja joj je i položaj Romkinja u društvu, za koje smatra da su dvostruko diskriminirane – zato što se žene i zato što su pripadnice nacionalne manjine. U razgovoru za Forum.tm u sklopu projekta 'Ederlezi', koji se bavi analiziranjem pozitivnih i negativnih aspekata položaja Roma u hrvatskom društvu, Nura Ismailovski govori o problemima s kojima se suočavaju pripadnici romske zajednice, ali i osobnom putu koji je doveo u red najuspješnijih pojedinica svoje nacionalne manjine.

Danas se obilježava Samudaripen, Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu, kojim Europa 2. kolovoza komemorira 2897 ubijenih Roma u Auschwitzu i više od pola milijuna ukupno ubijenih u tom ratu. Jesu li sjećanja na taj genocid živa u romskoj zajednici?

Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu ranije se nazivao Porajmos što u prijevodu znači 'uništenje'. Zadnjih nekoliko godina koristi se naziv Samudaripen, u prijevodu 'masovno ubijanje'. Ta bolna sjećanja na tragediju koja je zadesila Rome tijekom Drugog svjetskog rata dugo su vremena bila „rezervirana“ samo za Rome. Razlog tome je što se nitko nije bavio istraživanjem o stradanju Roma zbog čega nema pisanih tragova. Uglavnom se u romskoj zajednici prenosilo usmenim putem, s koljena na koljeno. U Hrvatskoj je prvi put zahvaljujući Veljku Kajtaziju i Udruzi Kali Sara počelo obilježavanje tog Međunarodnog dana sjećanja.

Ta sjećanja su živjela, žive i živjet će u romskoj zajednici. Povijest je učiteljica života i ne smije se nikada zaboraviti.

Ima li taj, kako ga neki zovu, 'zaboravljeni Holokaust' reperkusije na današnji položaj Roma u mnogim društvima diljem svijeta?

Mogla bih reći da ima, utoliko što je Europska unija donijela nekoliko strateških dokumenata za poboljšanje društvenog, ekonomskog i socijalnog položaja Roma. Hrvatska je u skladu s tim smjernicama donijela Nacionalni program za Rome, Dekadu za Rome i Nacionalnu strategiju za Rome. Temeljem Zakona o pravima nacionalnih manjina Romi su dobili mogućnost za sudjelovanje i u političkom i društvenom životu Hrvatske.

Duboko vjerujem da je genocid nad Romima i grižnja savjesti zbog zanemarivanja i zataškavanja tih činjenica potaknulo društvo da se senzibilizira na probleme Roma.

Kako biste ocijenili položaj Roma danas u hrvatskom društvu?

Položaj Roma u Hrvatskoj još uvijek nije dovoljno dobar zbog niza razloga. Neki od njih su svakako stereotipi i predrasude o Romima te izoliranost, odnosno, rješavanje problema Roma stvaranjem izoliranih romskih naselja i getoiziranjem pa su obrazovanje i integracija naš veliki problem upravo zbog toga.

Hrvatska je, barem deklarativno, poduzela nekoliko vrlo značajnih mjera za poboljšanje uvjeta života Roma sukladno Nacionalnoj strategiji za uključivanje Roma. Međutim, sama provedba tih mjera je nedovoljna iako se čini prema izvještajima da je učinjeno puno.

Naš najveći problem je nemogućnost praćenja rezultata provedbe mjera za poboljšanje položaja, budući da se još uvijek ne vode statistički podaci o nacionalnoj pripadnosti ni u jednom segmentu poput zdravstva, zapošljavanja, obrazovanja iako je bilo obećano da će se naći način praćenja.

Znalo se desiti da u nekim državnim izvještajima, primjerice, imamo veći broj dodijeljenih stipendija u odnosu na deklarirane studente prema popisu birača.

Je li romska zajednica u Hrvatskoj stigmatizirana, izložena predrasudama i nepravедnom društvenom tretmanu zbog nerijetkog mišljenja da je riječ o konfliktnoj zajednici?

Da, romska zajednica je stigmatizirana, izložena svakodnevnim predrasudama i nepravедnom društvenom tretmanu. Predrasuda je, nažalost, mnogo, a protiv predrasuda sam se osobno borila i borim svojim radom i uspjehom. Izuzetna mi je čast što sam svojim primjerom i istupanjem u javnosti smanjila te predrasude. Prva sam Romkinja u povijesti Hrvatske sa završenim Farmaceutsko-biokemijskim fakultetom, voditeljica ljekarne s timom od osam ljudi, jedna od 14 Pharmacy managera u Hrvatskoj, menadžerica u zdravstvu i studentica Poslijediplomskog specijalističkog studija na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu.

Htjela bih skrenuti pažnju da je nama visokoobrazovanim Romima danas puno teže napredovati u karijeri, treba puno više rada, truda i dokazivanja, što je isto veliki problem, pa se većina uopće i ne deklarira javno.

Kažete da ste se i osobno borili protiv predrasuda. Jeste li se susreli s diskriminacijom i kako se manifestirala?

Jesam, susretala sam se i doživjela i predrasude i diskriminaciju. Predrasuda je, nažalost, puno, a protiv njih sam se borila i borim se svojim radom i uspjehom. Izuzetna mi je čast što sam svojim primjerom i istupanjem u javnosti bar donekle smanjila te predrasude.

Bilo mi je teže se zaposliti u odnosu na moje kolegice i kolege, poslodavci su mi postavljali pitanja o mom imenu i porijeklu, pa čak postavljali pitanje kako tako dobro znam hrvatski jezik iako sam rođena Zagrepčanka.

Osim toga, bez obzira na sve moje reference i visokoobrazovanost puno mi je teže napredovati u karijeri, treba puno više rada, truda i dokazivanja, a doći do neke više funkcije je gotovo pa i nemoguće.

Kolika je odgovornost na samim Romima zbog prevladavajuće percepcije da je riječ o problematičnoj i konfliktnoj zajednici?

Vrlo mala, rekla bih, gotovo nikakva. Prevladavajuća percepcija prema Romima još je uvijek izazov i odgovornost koje hrvatsko društvo treba odlučnije i uspješnije rješavati.

Prema izvještaju Amnesty Internationala o stanju ljudskih prava u Hrvatskoj nacionalne strategije i akcijski planovi ne daju dovoljne rezultate u borbi protiv diskriminacije manjinskih grupa, prije svega, Roma. Većinski narod treba biti otvoreniji za bolje upoznavanje Roma i smanjivanje predrasuda i stereotipa koje imaju prema nama.

Što se tiče nas Roma, trebamo još raditi na tome da budemo ponosni što smo Romi i tako odgajati svoju djecu. Nitko nas neće poštovati ako sami sebe ne poštujemo.

Je li ispravno uvjerenje onih koji smatraju da Romi 'samo krađu, prose i žive od socijalne pomoći'?

Naravno da nije, to su, nažalost, samo malobrojni primjeri predrasuda s kojima se svakodnevno susrećemo mi Romi. Ima ih još puno više. Pokušajte si samo zamisliti život s takvim opterećenjem. Sve te predrasude utječu na stavove ljudi prema Romima, a stavove je najteže promijeniti. Upravo zbog toga imamo tako nepovoljan položaj Roma u društvu.

U nekim sredinama, primjerice, Međimurju, lokalno stanovništvo, pa i lokalne vlasti žale se na probleme s Romima. Kako rješavati takve situacije?

Vrlo jednostavno, problem se ne smije generalizirati i povezivati s nijednom nacionalnom manjinom. Problem treba detektirati i povezati s pojedincem koji ga je uzrokovao. Svatko je odgovoran za svoje postupke i mora snositi potpunu odgovornost za ono što čini. Institucije su tu da rade svoj posao.

Nisu rijetki slučajevi diskriminacije Roma od strane većinskog naroda u Hrvatskoj. Kako se Romi nose s tim? Smatrate li da je riječ o raširenom šovinizmu prema Romima?

Mi Romi smo jak narod. Preživjeli smo Holokaust, preživjet ćemo i sve druge izazove. Naš život je svakodnevna borba. Dvostruko smo diskriminirani, od većinskog stanovništva, ali nerijetko i od ostalih nacionalnih manjina. Ono što je veliki plus našoj zajednici jest da smo shvatili da je obrazovanje temelj za ostvarivanje svih ciljeva kojima težimo. Shvatili smo i sve više shvaćamo da sami stvaramo temelje za svoju budućnost i na nama je da se sami izborimo za sebe, svoja prava i prava naše djece. Tako se nosimo s tim. Što se tiče šovinizma – da, ima ga dosta.

Kako razbiti predrasude prema romskoj manjini?

Na nama Romima je da razbijamo stereotipe isključivo obrazovanjem i istupom što više naših obrazovanih Roma u javnost. Međutim, nekoliko je ključnih faktora za razbijanje tih predrasuda što se tiče hrvatskog društva. Prije svega, institucije koje bi to trebale odraditi kroz sustav obrazovanja, zatim, kućni odgoj djece od strane roditelja, a najveću ulogu imaju mediji koji bi trebali prikazivati što više pozitivnih primjera javnosti. Upravo je i ovaj vaš intervju sa mnom pozitivan primjer razbijanja predrasuda.

Široj ste javnosti poznati kao uspješna pripadnica romske zajednice, s posebnim angažmanom oko obrazovanja Roma. Koliko ste uspješni u svojim nastojanjima i žele li se Romi uopće obrazovati?

Mislim da sam sam vrlo uspješna u svojim nastojanjima i da se Romi sve više žele obrazovati. Također smatram da bih svakako trebala imati veći prostor za svoje političko djelovanje u širem smislu kako bih mogla bolje djelovati i ostvariti više bitnih ciljeva, primjerice, sudjelovanjem u predstavničkom tijelu građana. To, nažalost, ne ovisi o meni nego o politici različitih stranaka i njihovoj percepciji da li su im Romi potrebni u pojedinom trenutku za pozitivniji ishod izbora.

Naime, već sam dugi niz godina aktivna na području ljudskih prava i prava nacionalnih manjina, točnije od 2005. godine, kako djelovanjem kroz civilno društvo, tako i kroz Odbor u Saboru, Gradskoj koordinaciji za ljudska prava, a svakako i djelovanjem tijekom svog mandata u Gradskoj skupštini Grada Zagreba kad sam bila prva Romkinja u povijesti koja je zastupala sve građane Grada Zagreba, a ne isključivo svoju manjinu.

Obrazovanje je temelj za ostvarivanje svih ciljeva kojima težimo i nastojim da pripadnici moje manjine shvate da samo učenjem i radom možemo osigurati bolju budućnost naše djece.

Imala sam uspjeha u tom području i predivan je osjećaj kad vidiš rezultate svoga rada. Uspjela sam motivirati našu djecu na nastavak obrazovanja, kako učenika tako i studenata. Kao zastupnica u Gradskoj skupštini uspjela sam uz podršku Skupštine i gradonačelnika Milana Bandića uvesti stipendije za učenike i studente pripadnike romske nacionalne manjine s ciljem motiviranja na završavanje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja.

Ono što našu gradsku stipendiju razlikuje od državne je svakako kriterij za dobivanje, a to je prosjek ocjena koji mora biti minimalno 3.0. Na taj način motiviramo učenike i studente da što

bolje uče, postižu bolje prosjeke i završavaju školovanje. Kao predsjednica Povjerenstva za dodjelu stipendija mogu reći da je interes svake godine sve veći i javlja se sve više vrlo dobrih i odličnih učenika i studenata, a vidljivo je iz njihovih prijava da svake godine imaju puno bolje prosjeke što je i bio moj cilj kad sam predložila Odluku o stipendiji.

Kada smo počeli školske godine 2012./2013. dodijeljene su četiri stipendije za učenike i dvije za studente, a u 2019./2020. dodijeljene su 72 stipendije za učenike i osam za studente.

U Hrvatskoj je osnovnoškolsko obrazovanje obavezno. Upisuje li i završava većina romske djece osnovnu školu? Među onima koji je završe, koliko ih uopće želi dalje nastaviti školovanje?

Obrazovna politika za mlade Rome je što se tiče Nacionalne strategije za uključivanje Roma 'vrlo dobra na papiru', no, činjenice govore suprotno što se tiče same provedbe. Naime, oko 70 posto romske djece se gubi tijekom osnovnoškolskog obrazovanja, a svega 10 posto završava srednju školu unatoč stipendijama za učenike i studente.

Veliki broj djece nema uvjete za normalan život, od stanovanja do nezaposlenosti roditelja, pa to samim time jako utječe i na njihovo obrazovanje. Budući da je Ustavom određeno da je osnovna škola obavezna i besplatna za svako dijete, onda je vidljivo iz danih podataka da su prava romske djece zakinjuta i postavlja se pitanje zašto institucije dopuštaju da se romska djeca gube tijekom osnovnoškolskog obrazovanja.

Kad sve sumiramo - uvjeti života i institucije koje okreću glavu kad je u pitanju pravo romskog djeteta na školovanje dovele su do toga da se tako veliki broj djece gubi kroz osnovnu školu, a predrasude i stereotipi do toga da se i oni koji su visokoobrazovani ne žele deklarirati.

Unatoč tome, oni koji završe osnovnu školu sve više nastavljaju svoje školovanje .

Naročito ste zainteresirani za poboljšanje položaja Romkinja. S kakvim se problemima susreću i što biste naveli kao prioritete za unapređenje i poboljšanje njihova statusa?

Romkinje su u vrlo nepovoljnom položaju. Dvostruko su diskriminirane, kao žene od strane većinskog stanovništva i od strane Roma u romskoj zajednici i kao pripadnice nacionalne manjine.

Romkinje većinom žive u patrijahalnom društvu pa nam je prioritet za unapređenje i poboljšanje njihova statusa prije svega obrazovanje i mogućnost egzistencije jer samo obrazovana i ekonomski neovisna Romkinja, odnosno, bilo koja žena može biti emancipirana.

Koji je bio vaš 'recept' za uspjeh?

Roditelji koji su postavili temelje za moje obrazovanje, ljubav, razumijevanje, podrška i tolerancija supruga Nenada, strast prema svim poslovima koje radim, a najviše osmijeh i poljubac moje princeze Neyle i princa Nikija za dobro jutro i laku noć su 'moj recept' za uspjeh.

Koga biste izdvojili kao afirmirane pripadnike romske zajednice, poput vas, s kojim postignućima?

Ne bih htjela nikog povrijediti izdvajanjem, jer svaki Rom svojim radom, željom za obrazovanjem i dobrim odgojem djece doprinosi boljem položaju romske zajednice.

Međutim, naš saborski zastupnik Veljko Kajtazi pravi je primjer afirmiranog pripadnika i premalo je prostora za nabranje svih njegovih postignuća za dobrobit romske zajednice. Također, veliki doprinos razbijanju predrasuda svojim radom daje i Alen Tahiri, ravnatelj Vladinog ureda za

ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Ima nas još dosta aktivnih Roma i Romkinja i vjerujem da ćete kroz ovaj Vaš projekt to i pokazati većinskom stanovništvu.

Jeste li zadovoljni medijskim tretmanom romske nacionalne manjine ili smatrate da u širu javnost dopiju tek kao akteri problematičnih situacija, prikazani kao pripadnici devijantne populacije?

Nisam zadovoljna i smatram da dopijevaju većinom kao akteri problematičnih situacija. Nebrojeno se puta neki konflikti ili događaji prikazuju kao kolektivna krivnja cijele romske zajednice, a ne vežu se uz pojedinca. Također, nebrojeno se puta navodi nacionalna pripadnost u medijima i to samo kad je riječ o Romima, za razliku kad je riječ o bilo kojoj drugoj manjini. To sve jako puno doprinosi širenju predrasuda i stereotipa prema Romima.

I na državnoj i na lokalnim razinama postoje strategije i razni programi za obrazovanje, podizanje standarda i inkluziju Roma u društvo kako bi ih se izvuklo iz 'geta'. Koliko se takvi dokumenti usitnu i provode ili oni postoje samo deklarativno, 'da se lijepo vidi'?

Dokumenti se provode, ali bi moglo biti puno bolje. Za Grad Zagreb mogu reći da je bolja situacija jer imamo dobre i jasne pokazatelje, osobito u području obrazovanja jer je sve više korisnika naših stipendija. Zagreb je prvi grad u Hrvatskoj koji je napravio svoj Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma koji uključuje i područje obrazovanja, u čijoj sam izradi kao predsjednica Radne skupine osobno sudjelovala.

Teško mi je reći za ostatak Hrvatske, statistički podaci govore da je bolje, ali su oni upitni. Najveći problem je nemogućnost praćenja rezultata na području Hrvatske, budući da se ne vode statistički podaci o nacionalnoj pripadnosti. Naime, evaluacija bilo koje mjere je vrlo upitna ako nema praćenja prema nacionalnoj pripadnosti, odnosno, popis birača.

Ako biste usporedili položaj Roma u Hrvatskoj s onim u zemljama u okruženju, Europi, ali i svijetu, biste li rekli da je bolji, lošiji ili da su Romi svugdje suočeni s istim problemima?

Što se tiče položaja romske zajednice u Hrvatskoj, mislim da je puno bolji nego u ostalim zemljama u okruženju. Problemi su svuda u Europi slični, uz, naravno, modifikacije ovisno od zemlje do zemlje, jer su i detektirani na nivou Europe i na temelju te detekcije je i napravljen prvi Nacionalni program za Rome još 2003. godine. U svim su zemljama četiri segmenta u prvom planu - obrazovanje, stanovanje, zdravstvo i socijalna skrb te zapošljavanje.

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u okviru javnog natječaja za poticanje kvalitetnog novinarstva. Dozvoljeno prenošenje uz objavu izvora i imena autorice

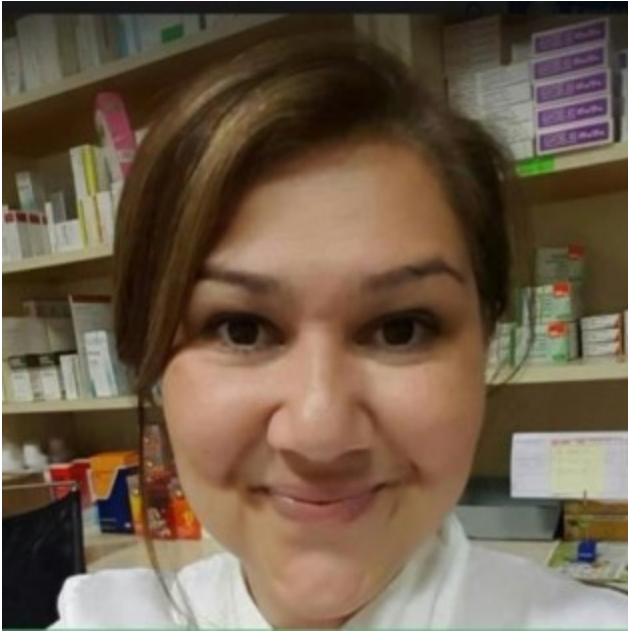
Bilo mi je teže se zaposliti u odnosu na moje kolegice i kolege, poslodavci su mi postavljali pitanja o mom imenu i porijeklu, pa čak postavljali pitanje kako tako dobro znam hrvatski jezik iako sam rođena Zagrepčanka, kaže Nura Ismailovski

Foto: hrt.hr

Naš najveći problem je nemogućnost praćenja rezultata provedbe mjera za poboljšanje položaja, budući da se još uvijek ne vode statistički podaci o nacionalnoj pripadnosti ni u jednom segmentu poput zdravstva, zapošljavanja, obrazovanja iako je bilo obećano da će se naći način praćenja

Foto: hrt.hr

Obrazovna politika za mlade Rome je što se tiče Nacionalne strategije za uključivanje Roma 'vrlo dobra na papiru'. Oko 70 posto romske djece se gubi tijekom osnovnoškolskog obrazovanja, a svega 10 posto završava srednju školu unatoč stipendijama

Foto: Facebook

-
-
-

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa: Nova cesta 115, 10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra **GDJE?** www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije

[Veronika Rešković](#) dobitnica je nagrade "Marija Jurić Zagorka" za internetsko novinarstvo u 2014. godini, koju dodjeljuje Hrvatsko novinarsko društvo, za seriju tekstova objavljenih na Forum.tm-u.

Oleg Maštruko dobitnik je nagrade "SAP Božo Težak" za najbolji tekst s područja informatike i komunikacija u 2014. godini. Tekst ["Od Milanovićevih sastanaka po SAD-u korist bi možda mogle imati isključivo tvrtke koje posluju s državom"](#) objavljen je na Forum.tm-u.

Portal Forum.tm finansijski podupire [Agencija za elektroničke medije](#)

